

4. Бабіков О. Декілька слів про законопроект №5144, що пропонує встановити кримінальну відповідальність за колабораціонізм. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/194803-dekilka-sliv-pro-zakonoprojekt-no5144-scho-proponuye-vstanoviti-kriminalnu-vidpovidalnist-za-kolaboratsionizm> (дата звернення: 14.06.2022).

5. Законопроекти про колабораціонізм є. Залишилось визначити, що є колабораціонізм. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3200261-zakonoproekti-pro-kolaboracionizm-e-zalisilos-viznaciti-so-e-kolaboracionizm.html> (дата звернення: 14.06.2022).

6. Кримінальна відповідальність за колабораціонізм (5143, 5144 від 24.02.2021) URL: <https://legal100.org.ua/kriminalna-vidpovidalnist-za-kolaboratsionizm-5143-5144-vid-24-02-2021/> (дата звернення: 14.06.2022).

Ромащенко К. Ю., здобувачка вищої освіти II курсу, група ПД-211

Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПРАВО НА НЕДОТОРКАНІСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ

Право на повагу до приватного життя в нашій країні визначається однією з найбільш обговорюваних проблем сьогодення. Кожен громадянин має особисті права та обов'язки, особистий простір, у який органи державної або місцевої влади не можуть втручатися неправомірно. Право на приватність є складовим елементом законодавства України, адже воно закріплено в Конституції України та в законах України та має важливе значення для кожної людини.

В першу чергу, слід з'ясувати, що ж розуміють під «приватністю особистого життя». Так, науковець Андрієвська О. вважає, що приватне життя – це духовна та фізична сфера життя кожного індивіда, які дозволяють йому задовольнити певні специфічні інтереси, що зумовлені індивідуальним характером людини, а також індивідуальністю її існування [1, с. 2]. Іншу думку висловлює Кулініч О., під приватним життям розуміє охоронювані законом конфіденційні відомості, які становлять сімейні або особисті таємні відомості, а в разі збирання про неї такої інформації, завдають шкоду правам та законним інтересам, після чого, особа має право на захист відповідно до законів України [2, с. 94]. У науковій літературі поняття особистого, сімейного, приватного життя здебільшого різняться [3, с. 147]. Дана розбіжність зумовлена тим, що більша кількість авторів досліджує це питання, з різних точок зору та на основі вивчених ними питань. Хтось вважає, що особисте життя тотожне приватності, а хтось схиляється до того, що це різні поняття. На нашу думку особисте та сімейне життя охоплюється правом на приватність і є дуже взаємопов'язаним між собою.

Приватністю вважають фундаментальним правом кожного громадянина України, адже, воно визнане як в Загальній декларації прав людини (1948 р.), Законі України «Про захист персональних даних» (2021 р.), так, і в Основному Законі України – Конституції. Приватність виступає ключовим правом захисту гідності особи та дозволяє керувати границями особистого захисту. Так, згідно статті 32 Конституції України: «не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, окрім випадків, які визнані законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини» [4]. Серед інших прав, які гарантуються Конституцією України, дане право посідає одне із основоположних місць. Право на приватність виступає можливістю особи не розголошувати про себе та свою сім'ю приватної інформації, а також не припускати такої можливості розголошувати її третім особам [5, с. 53]. Тобто, кожна людина має право на приватність та захист особистих даних у тій чи іншій формі, адже більша кількість громадян переймається тим, що інформація, якою володіє фізична або юридична особа щодо них, може розповсюдитись по відкритих джерелах, внаслідок чого виникає порушення права конфіденційності. При цьому, може порушитись право особи на збереження інформації щодо неї, а пізніше дане розповсюдження може піти на шкоду особі. Прикладом,

слугують випадки, коли особа чи організація обіцяє зберегти приватну інформацію про особу, при цьому порушивши правила конфіденційності, розголошує дані відомості. В першу чергу, дане діяння визнається атакою на приватність (розголошення, поширення у відкритому доступі), яка згодом виявиться загрозою для особистих, моральних, релігійних норм людини, а по-друге характеризується настанням адміністративної та кримінальної відповідальності. Тому в Україні діє системний підхід, який захищає недоторканність приватного життя та має законодавче закріплення в Законі України «Про захист персональних даних» та інших допоміжних нормативно – правових актах, а також існує контролюючий орган – Уповноважений Верховною Радою України з прав людини.

Запорукою щодо недоторканості сфери приватного життя, виступають його гарантії – це насамперед, надання права ознайомлення з одержаною інформацією про себе, захист честі і гідності особи, судовий захист у разі необхідності, відшкодування моральної заподіяної шкоди.

Гарантії недоторканності приватного життя в Україні включають такі складові:

1. Неприпустимість свавільного втручання в особисте життя людини, а також збирання конфіденційної інформації про неї;
2. Відшкодування заподіяної безпідставним втручанням у приватне життя особи, матеріальної шкоди;
3. Право на судовий захист, якщо порушено право стосовно приватності її життя;
4. Надання можливості на знищення конфіденційної інформації про особу, а також про розголошення недостовірних фактів про неї;
5. Надання можливості людині ознайомитись, згідно із законами України, з зібраною або одержаною про неї інформацією.

Отже, на основі вище зазначеного, можемо констатувати, що в сучасному державотворенні проблема охорони та невтручання в приватне життя людей та збереження конфіденційної інформації визначається найбільш обговорюваним питанням сьогодення. Адже, порушення цього права, зустрічається дуже часто, тому для поліпшення цієї ситуації повинні проводитись реформи, щоб захищати та підтримувати рівень приватності в державі.

Список використаних джерел

1. Андрієвська О. О. Охорона та захист прав на приватне життя особи. *Часопис Академії адвокатури України*. 2012. № 1 (14). С. 1-6.
2. Кулініч О. О. Таємниця приватного життя як виду інформації з обмеженим доступом. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 31. С. 92-97.
3. Породько В. Право на недоторканність особистого життя людини: проблема термінології. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 146-149.
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 в редакції від 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4348> (дата звернення: 09.06.2022)
5. Іщенко А. О. Поняття особистого життя людини: розбіжності у визначенні. *Право і суспільство*. 2020. № 2 .С. 53-56.

Рудник Р. В., здобувачка вищої освіти І курсу, група ЦГЮ-211

Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСНОВНІ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: ПОНЯТТЯ, ВЛАСТИВОСТІ, ВИДИ

Як відомо, основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина, тобто певний набір можливостей, необхідних для виживання та розвитку людини в певних історичних реаліях, об'єктивно визначають рівень розвитку людства. Об'єднуючими складовими правового статусу людини і громадянина є права, свободи, обов'язки, які визначають